

VANTAAN AMMATTIOPISTO VARIA

**OPETUSSUUNNITELMA
OPPILAITOKSEN YHTEINEN OSA
2015**

1 JOHDANTO.....	3
2 VANTAAN AMMATTIOPISTO VARIAN ARVOT JA TOIMINNAN KEHITTÄMISSTRATEGIAT	3
2.1 Toiminnan perustana oleva käsitys ihmisestä, oppimisesta ja tiedosta	4
3 KOULUTUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	4
4 Opetuksen järjestäminen.....	5
4.1 Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen järjestäminen.....	5
4.2 Opintojen tarjonta yhteistyössä muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa.....	6
4.3 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.....	6
4.4 Yhteisöllisyyden vahvistaminen.....	6
5 VALINNAISUUS JA YKSILÖLLISYYS.....	7
5.1 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ammatillisessa peruskoulutuksessa.....	7
5.2 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	7
6 OPISKELIJAN OHJAUS- JA TUKIPALVELUT	8
6.1 Ohjaus- ja tukitoiminnan tavoitteet ja järjestäminen.....	8
6.2 Opiskeluhoito.....	8
6.3 Erityisopetuksen järjestäminen.....	9
7 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS (VALMA)	10
8 MAAHANMUUTTAJIEN OPETUS.....	10
9 OPISKELIJAN ARVIOINTI.....	11
9.1 Opiskelijan arviointi ammatillisessa peruskoulutuksessa.....	11
9.2 Arvosanasta päättäminen.....	12
9.3 Arvioinnin oikaisu ja opintosuoritusten uusiminen.....	12
9.4 Todistukset.....	13
10 OPISKELIJAN OIKEUSTURVA JA OPPIMISYMPÄRISTÖN TURVALLISUUUS.....	13
10.1 Terveystilavaatimuksista tiedottaminen.....	13
10.2 Opiskeluun soveltumattomuus.....	14
10.3 Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen sekä opiskelusta pidättäminen.....	14
10.4 Rikostaustaote.....	14
10.5 Huumausainetestaus.....	15
10.6 Kurinpito.....	15
11 HENKILÖSTÖN AMMATTITÄIDON KEHITTÄMINEN.....	15

Vantaan ammattiopisto Varia (myöhemmin Varia) on Vantaan kaupungin sivistystoimen alaisuudessa toimiva ammatillinen oppilaitos. Varian tehtävänä on järjestää nuorille ja aikuisille ammatillista koulutusta Vantaan ja sen lähialueen työ- ja elinkeinoelämän tarpeita varten sekä jatko-opintokelpoisuutta vastaavasti. Koulutustehtävänä on myös perusopetuksen lisäopetuksen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) järjestäminen osana koulutustakuun toteutumista. Toiminnassa otetaan huomioon myös oppilaitoksen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä.

Opetusministeriön päättämän koulutuksenjärjestämisluvan mukaan Variassa järjestetään nuorisosteenn ammatillista koulutusta ja näyttötutkintoihin valmistavaa koulutusta. Varialla on erityisenä koulutustehtävänä englanninkielisen hotelli-, ravintola- ja catering alan perustutkintoon johtavan koulutuksen järjestäminen. Lisäksi Variassa voidaan antaa kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyskoulutusta.

Oppilaitoksen opetussuunnitelman yhteisessä osassa käsitellään nuorisokoulutuksen toteuttamista Variassa. Aikuiskoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen järjestäminen kuvataan omana kokonaisuutenaan, jota käytetään myös aikuiskouluttajan käsikirjana Variassa. Tämä on lukijan kannalta perustelua siksi, että aikuiskoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen järjestämistä säätelee oma lainsäädäntö ja sen mukanaan tuoma käsitteistö ja toimintatavat.

Opetussuunnitelman yhteisen osan lisäksi on kaikkia ammatillisia perustutkintoja varten laadittu opetus- ja toteutussuunnitelmat osaamisaloittain. Perusopetuksen lisäopetusta, ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta sekä kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyskoulutusta varten Variassa on erillinen opetussuunnitelma.

Vantaan sivistystoimen johtosäännön mukaan Vantaan opetuslautakunta hyväksyy Varian ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman yhteisen osan ja rehtori hyväksyy tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat.

2 VANTAAN AMMATTIOPISTO VARIAN ARVOT JA TOIMINNAN KEHITTÄMISSTRATEGIAT

Vantaan kaupungin visiona on olla kansainvälisen metropolin ytimessä vetovoimainen työn ja yritysten kasvupaikka, joka tuottaa turvallista arkea yhteisvastuullisesti, asukkaitaan kuunnellen, monikulttuurisuudesta ammentaen ja ympäristövastuuta kantaen. Varia edistää osaltaan tämän tavoitteen toteutumista järjestämällä korkeatasoista, työ- ja elinkeinoelämän tarpeista lähtevää ammatillista koulutusta ottaen samalla huomioon opiskelijoiden tavoitteet.

Arvot ja visio

Variassa toteutetaan Vantaan kaupungin arvoja innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys, jotka kuvataan Varian strategiassa ja ne ohjaavat kaikkea toimintaa. Strategiatyötä tehdään yhdessä koko henkilöstön kanssa, ja opiskelijoilla on myös osallistumismahdollisuus. Strategiakaudeksi 2016-2017 Varian visiona on Yhdessä tekemällä taitajiksi.

Toiminta-ajatus

Varia on monialainen, vetovoimainen, uudistuva sekä monimuotoisia oppimisympäristöjä hyödyntävä ja kehittävä, työelämään ja jatko-opintoihin valmistava oppimiskeskus. Uudistuminen tarkoittaa toimintamallien ja -tapojen jatkuvaa kehittämistä sekä innovatiivisia työtapoja sekä elinikäisen oppimis- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittämistä. Opiskelijoiden ja asiakasyritysten erilaiset tarpeet otetaan huomioon koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja kehitettäessä.

Varia on avoin, luotettava ja arvostettu työpaikka ja yhteistyökumppani. Variassa vuorovaikutus ja tiedon välittäminen opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan välillä on avointa ja vastavuoroista. Oppilaitosta kehitetään yhdessä sidosryhmien kanssa. Opiskelijoita kannustetaan tukemaan toistensa opiskelua ja työskentelyä sekä hakemaan tarvittaessa apua ongelmatilanteissa. Opetuksen järjestämisessä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen osallistumiseen ja muiden esittämien mielipiteiden kunnioittamiseen.

Varian toiminnan läpäisevänä periaatteena on suvaitsevaisuus ja kestävä kehitys. Kestävä kehitys on ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista vastuullisuutta. Tämä tarkoittaa vastuuta niin itsestä, toisista kuin ympäristöstäkin. Tavoitteena on globaali vastuu maailman ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnista sekä tulevista sukupolvista. Kestävä kehitys on myös yksi ammatillisten perustutkintojen perusteiden elinikäisen oppimisen avaintaidoista. Opiskelijan tai tutkinnon suorittajan tulee osata toimia ammattinsa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti ja noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävä kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Variassa toimii koko oppilaitoksen kestävä kehityksen tiimi, joka koordinoi ja arvioi kestävä kehityksen työtä. Lisäksi opiskelijoiden ja henkilöstön edustajat osallistuvat kestävä kehityksen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen toimipistekohtaisissa kestävä kehityksen tiimeissä. Tiimit valitsevat toteutettavat kestävä kehityksen teemat ja kokoavat oppilaitoksen kestävä kehityksen ohjelmat. Oppilaitoksen johto varmistaa tiimien toimintaan tarvittavat henkilöresurssit ja mahdollistaa tarvittavan koulutuksen.

2.1 Toiminnan perustana oleva käsitys ihmisestä, oppimisesta ja tiedosta

Varian toiminta perustuu ihmiskäsitykseen, jonka mukaan ihminen on jatkuvasti kehittyvä, oppiva, tiedonhaluinen ja sosiaalinen. Oppiminen käsitetään aktiivisena prosessina, jossa oppija käsittelee uusia havaintoja, kokemuksia ja tietoja aikaisemmin muodostuneiden tietorakenteidensa ja ajatteluprosessiensa perusteella. Sen keskeisinä tekijöinä ovat myönteinen suhtautuminen oppimiseen, tiedon käsittelytaidot, omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunteminen ja hyvä itsetunto.

Oppiminen edellyttää vuorovaikutusta ympäristön ja siinä toimivien ihmisten kanssa. Osaaminen rakentuu tiedoista, taidoista, asenteista ja kokemuksista. Nopeasti muuttuvassa maailmassa myös tieto on jatkuvasti muuttuvaa, tarkentuvaa ja uudelleen rakentuva. Koulutuksessa opiskelijan omaksuman tiedon tulee olla ammatillista osaamista ja yksilön kehitystä tukevaa. Koska tiedon määrä kasvaa nopeasti ja erilaisia tiedonlähteitä on entistä runsaammin, opetuksessa korostuu tiedon kriittinen ja refleктоiva tarkastelu sekä uuden tiedon luominen oppimista edistäväksi.

Ammatillinen oppiminen on prosessi, jossa tiedot ja taidot kehittyvät teoreettisen ja käytännöllisen tiedon sekä kokemusten kautta. Kehittyminen ilmenee kykynä havainnoida, ymmärtää ja toimia erilaisissa tilanteissa aiempaa paremmin, nopeammin ja kokonaisvaltaisemmin. Tavoitteena on, että opiskelija kehittyy hallitsemaan paremmin myös omaa toimintaansa ja oppimistaan tietoisesti ja tavoitteellisesti.

3 KOULUTUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Ammatillisen peruskoulutuksen tärkeimpänä tavoitteena on opiskeltavan ammattialan perustietojen ja -taitojen saavuttaminen ja niiden avulla työllistyminen sekä jatko-opintokelpoisuuden. Koulutuksen tavoitteena on myös tukea opiskelijoiden kehitystä tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi sekä antaa opiskelijoille harrastusten ja persoonallisuuden kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Kaiken koulutuksen tavoitteena on myös tukea elinikäistä oppimista.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot ja koulutuksen erityispainotukset

Elinikäisen oppimisen avaintaidoilla tarkoitetaan valmiuksia, joita tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa oloissa selviytymisessä. Ne lisäävät kaikilla aloilla tarvittavaa ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia, ja niiden avulla opiskelijat pystyvät seuraamaan yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtuvia muutoksia ja toimimaan muuttuvissa oloissa. Niillä on myös suuri merkitys yksilön elämän laatuun ja persoonallisuuden kehittymiseen.

Ammatillisten perustutkintojen tutkinnon perusteiden mukaisia elinikäisen oppimisen avaintaitoja ovat oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus sekä toimintakyky, aloitekyky ja yrittäjäyys, kestävä kehitys, estetiikka, viestintä- ja mediaosaaminen, matematiikka ja luonnontieteet, teknologia ja tietotekniikka, aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit. Elinikäisen oppimisen avaintaidot arvioidaan tutkintokohtaisten toimeenpanosuunnitelmien mukaisesti muun arvioinnin yhteydessä.

Kansainvälisyyden edistämiseksi kaikille opiskelijoille järjestetään mahdollisuus kehittää valmiuksiaan toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä joko ulkomailla tai kotimaassa esim. ulkomaisessa yrityksessä ja työyhteisössä. Opiskelijoilla, joilla on riittävät valmiudet, on mahdollisuus suorittaa osana tutkintoon sisältyviä

opintoja vähintään yksi kansainvälinen työssäoppimis- tai opiskelujakso. Kaikille opiskelijoille mahdollistetaan monipuolinen tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen opiskelussa.

Opiskelijoiden hyvinvointi otetaan huomioon osana opetuksen sisältöjen, oppimisympäristöjen sekä opiskelun tukipalveluiden kehittämistä ja suunnittelua. Hyvinvointiteema on sisällytetty osaksi kaikkea koulutusta ja Variasta valmistuneilla on kyky ylläpitää ja kehittää hyvinvointia omassa työyhteisössään. Työkykyyn liittyvän osaamisen kehittämiseksi kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa ammattiosaajan työkykypassi osana tutkintoon sisältyviä opintoja.

Yrittäjyysosaamisen kehittämiseksi kaikissa koulutuksissa painotetaan yrittäjämäistä asennetta työskentelyyn. Opiskelijoilla on mahdollisuus valita yrittäjyysopintoja valinnaisena tutkinnon osana ja/tai vapaasti valittavina opintoina sekä osallistua Vuosi yrittäjänä -toimintaan.

4 Opetuksen järjestäminen

Osaamisperusteisessa koulutuksessa opetus toteutetaan tutkinnon osa kerrallaan, työelämälähtöisinä kokonaisuuksina. Yhteisten tutkinnon osien sisältöjä integroidaan ammatillisten tutkinnon osien opiskeluun ja ammatillisia tutkinnon osia voidaan muodostaa oppimisprojekteja.

Variassa kehitetään monipuolisten oppimisympäristöjen käyttöä ja mahdollistetaan erilaisten ja vaihtoehtoisten opiskelutapojen käyttö. Ammatillisessa peruskoulutuksessa oppilaitoksessa tapahtuva tietojen ja taitojen opetus järjestetään lähiopetuksen lisäksi esim. verkko-opintoina (www.verkkovaria.fi), itsenäisenä opiskeluna, projektiopintoina ja vertaisoppimista hyödyntäen. Tietotekniikan hyödyntäminen mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun ja etenemisen. Mobiililaitteita käytetään myös työssäoppimisen ohjauksessa.

Opettajat työskentelevät yhä enemmän yhdessä. Käytössä on erilaisia toimintamalleja, esim. samanaikaisopettajuus ja jaettu opettajuus. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa ja toteutussuunnitelmissa kuvataan tarkemmin tutkinnonosien opiskelu sekä niissä käytettävät oppimisympäristöt ja opetusjärjestelyt.

4.1 Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen järjestäminen

Ammatilliseen peruskoulutukseen kuuluva työssäoppiminen on työpaikoilla tapahtuvaa tavoitteellista ja ohjattua opiskelua, jonka laajuus on vähintään 30 osaamispistettä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii työpaikalla osan tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta sekä saa yleisiä valmiuksia työelämää ja elinikäistä oppimista varten. Tavoitteena on, että työssäoppimisjaksot ovat ammatinhallinnan kehittymisen kannalta riittävän pitkiä.

Opintojen alussa jaksot voivat olla lyhyitä, mutta tietojen ja taitojen kartuttua kestojaan pidempiä, jotta opiskelija saa tilaisuuden oppia kokonaisuuksia ja ottaa vastuuta työtehtävistään. Opetussuunnitelman tutkintokohtaisessa osassa määritellään työpaikalla opiskeltavat tutkinnon osat sekä niiden sijoittuminen, jos vaaditaan edeltäviä opintoja. Työpaikalla tapahtuvaa oppimista voidaan täydentää toisessa työpaikassa tai oppilaitoksessa vaadittavan ammattitaidon saavuttamiseksi. Poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä työssäoppiminen voidaan toteuttaa oppilaitoksen harjoitusyrityksessä tai vastaavin järjestelyin.

Työssäoppimisen järjestäminen perustuu Varian ja työnantajan väliseen sopimukseen. Työssäoppiminen järjestetään siten, että opiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan. Tällöin hän on oikeutettu saamaan opintotuen ja opintososiaaliset etuudet, kuten ruokailun ja mahdollisia matkakustannuskorvauksia. Erikseen sovittaessa työssäoppiminen voidaan toteuttaa myös työsopimussuhteessa.

Työssäoppimista ohjaava opettaja vastaa työssäoppimisen käytännön suunnittelusta ja toteutuksesta. Ohjaava opettaja vastaa myös siitä, että opiskelija saa riittävästi ohjausta ja opetusta työssäoppimisjakson aikana sekä siitä, että kaikki osapuolet ovat tietoisia työsuojeluun, tapaturmiin ja vahingonkorvauksiin liittyvistä vastuista ja vakuutuksista. Riittävän ohjauksen ja opetuksen takaamiseksi ohjaava opettaja tekee jokaisen työssäoppimisjakson aikana muun ohjauksen ja opetuksen lisäksi opiskelijaa kohden vähintään kaksi ohjauskäyntiä. Työpaikkaohjaaja antaa oppimisen arviointia ja osallistuu ammattiosaamisen näytön arviointiin. Tarkemmat työssäoppimisen järjestämisen ohjeet löytyvät Fronterista.

4.2 Opintojen tarjonta yhteistyössä muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa

Vantaan ammattiopisto Varia osallistuu Vantaan toisen asteen oppilaitosten yhteistyöhön tarjoamalla vantaalaisille lukioille omia tutkinnon osan sisältöjään ja osa-alueitaan ja järjestämällä omille ammatillisista perustutkintoa suorittaville opiskelijoilleen mahdollisuuden osallistua lukioden kursseille ja kahden tutkinnon suorittamiseen.

Ammatillisista perustutkintoa suorittavat opiskelijat voivat suorittaa erikseen sovittaessa myös muiden koulutuksenjärjestäjien tarjoamia ammatillisia valinnaisia, ammattitaitoa täydentäviä, ammatillisista osaamista yksilöllisesti syventäviä ja vapaasti valittavia tutkinnonosia.

Valittaessa opintoja toisesta oppilaitoksesta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Opiskelija voi valita yksittäisiä opintoja, tutkinnonosia tai suorittaa kaksi tutkintoa.
- Opetusjärjestelyissä noudatetaan opetuksen järjestävän oppilaitoksen suoritusohjeita.
- Valinnat toisen oppilaitoksen opintoihin tehdään oman oppilaitoksen opinto-ohjaajan kautta.

Opinto-ohjaajat tekevät yhteistyötä opintojen käytännön järjestelyihin liittyvissä asioissa. Yksittäisten opiskelijoiden kahteen tutkintoon tähtäävän koulutuksen ammatillisen perustutkinnon osuus järjestetään muun ammatillisen peruskoulutuksen yhteydessä. Lukio-opinnot järjestetään ko. lukion opetusjärjestelyiden mukaisesti. Jos saman opintoalan kaksoistutkinto-opiskelijoista muodostuu ryhmä, jonka opetus voidaan järjestää taloudellisesti, niin sille lukio-opinnot järjestetään ryhmäkohtaisesti.

4.3 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Varian ja huoltajien välisen yhteistyön tavoitteena on edistää opiskelijan hyvinvointia ja tukea hänen opiskeluedellytyksiään. Oppilaitos tiedottaa huoltajille opintojen tavoitteista, oppilaitoksen toimintakulttuurista sekä opiskelijan hyvinvointiin ja opintoihin liittyvistä asioista muun muassa Varian verkkosivustolla, kotiväenilloissa ja ensimmäisen vuoden opiskelijoille jaettavassa oppaassa, joka julkaistaan myös sähköisenä. Opiskelijoilla ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajilla on mahdollisuus seurata opintojen etenemistä opiskelijahallinto-ohjelman kautta.

Täysi-ikäisten opiskelijoiden vanhemmat voivat seurata opintojen etenemistä opiskelijan luvalla. Vantaan ammattiopisto Variassa täysi-ikäisten opiskelijoiden kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö painottuu opiskelijoiden elämäntilanteiden huomioon ottamiseen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa ja toteuttamisessa.

4.4 Yhteisöllisyyden vahvistaminen

Variassa opiskelevilla ammatillisista perustutkintoa suorittavilla opiskelijoilla on mahdollisuus perehtyä paikalliseen kulttuuriperintöön sekä opinnoissa että Vantaan kaupungin tarjoamien palveluiden ja harrastetoiminnan ym. kautta. Yhteisöllisyyden vahvistamiseksi opiskelijoiden ryhmäytymiseen kiinnitetään erityistä huomiota ensimmäisten opiskeluvuikkojen aikana. Ryhmäytyminen on prosessi, josta vastaa kunkin ryhmän ryhmänohjaaja. Prosessi on kuvattuna ryhmänohjaajan oppaassa. Yhteisöllisyyttä vahvistetaan myös ryhmäedustajien ja opetuslajohtajien tapaamisissa. Kaikki tutkintoon johtavat koulutukset päätetään yhteiseen päätöstilaisuuteen.

Opiskelijoille järjestetään rehtorin tapaaminen vähintään kerran vuodessa. Lisäksi opiskelijakunnan edustajaa kuullaan nuorisokoulutuksen tiimissä vähintään kerran lukukaudessa ja toimipistekokouksissa opiskelijoita koskevista asioista. Opiskelijat voivat vaikuttaa opetussuunnitelmatyöhön ammatillisissa neuvottelukunnissa, joissa on opiskelijajäsen.

Varian jokaisessa toimipisteessä on oma opiskelijakunta ja niistä muodostuu Varian opiskelijayhdistys ry (KattoVaria). Opiskelijayhdistyksen tehtävänä on mm. järjestää jäsenilleen koulutusta ja tiedotustoimintaa, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa sekä edistää oppilaitoksen sisäistä yhteistyötä. Opiskelijayhdistystoimintaa koordinoi ohjaava opettaja. Oppilaitos tarjoaa tilat ja varaa resursseja opiskelijakuntatyön organisoimiseen ja ohjaukseen.

KattoVaria voi tuoda Vantaan ammattiopiston kaikkia opiskelijoita koskevia opiskeluun liittyviä asioita nuorisokoulutuksen ja ammattiopiston johtoryhmän käsiteltäväksi. Niissä opiskelijayhdistyksen puheenjohtaja

edustaa opiskelijoita. Lisäopetuksen ja tukipalvelujen johtaja toimii oppilaitoksen hallinnon yhdyshenkilönä opiskelijajyhdistyksen käsittelyyn tuomien asioiden valmistelussa ja johtoryhmäkäsittelyyn viemisessä.

5 VALINNAISUUS JA YKSILÖLLISYYS

5.1 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ammatillisessa peruskoulutuksessa

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan yksilöllisten lähtökohtien pohjalta henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka laaditaan ryhmänohjaajan kanssa. Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa laatiessaan opiskelija hahmottaa tutkinnon muodostumisen ja voi suunnitella valintoja ja opintojen etenemistä omien tavoitteidensa mukaan. HOPS on keskeinen ohjauksen väline ja

HOPS:n laadinta aloitetaan alkuhaastattelulla, jossa selvitetään mm. opiskeluvalmiuksia ja oppimista edistäviä tekijöitä. HOPS:n toinen osa on oman opintopolun laadinta ja seuranta. HOPS laaditaan opintojen alkuvaiheessa ja sitä täydennetään ja päivitetään opintojen aikana yhteistyössä ryhmänohjaajan, asianomaisten opettajien sekä tarvittaessa myös muiden oppilaitoksen asiantuntijoiden kanssa.

Opiskelijan ryhmänohjaaja tukee ja ohjaa mahdollisuuksien mukaan opiskelijaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja valintojen tekemisessä, seurannassa ja arvioinnissa. HOPS:aa laadittaessa on erityisesti huomioitava opiskelija, jolla on ollut perusopetuksessa tai ammatillisen koulutuksen alkaessa opiskeluun tai elämänhallintaan liittyviä vaikeuksia sekä otetaan huomioon opiskelijan terveydentila, toimintakyky, yksilölliset voimavarat ja mahdollisen erityisen tuen tai apuvälineiden tarve. Myös opiskelija, jolla on erityislahjakkuuksia ja maahanmuuttajataustainen opiskelija on huomioitava. HOPS:n laadinnasta on ohjeet Fronterissa.

Opiskelija voi tehdä yksilöllisiä valintoja yhteisten tutkinnon osien valinnaisista sisällöistä, ammatillisista valinnaisista tutkinnon osista ja vapaasti valittavista tutkinnon osista. Lisäksi on mahdollista valita tutkinnon osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, lukio-opintoja jne. Opiskelija voi valita myös oppilaitoksen nimettyjä opintopolkuja, jotka on esitelty opiskelijan oppaassa, www.varia.fi -sivustolla ja Fronterissa.

5.2 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Opiskelija voi hankkia osaamista eri tavoin ja eri paikoissa virallisen koulutuksen ulkopuolella. Arkioppimisen, työkokemuksen tai opintojen kautta hankittu osaaminen voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaksi suoritettavaa perustutkintoa. Koulutuksessa keskitytään uuden osaamisen hankkimiseen ja vältetään päällekkäisyyttä, mahdollistetaan lyhyempi opiskelu-aika ja tuetaan opiskelijan yksilöllisiä valintoja. Tutkinnonperusteiden mukaisen osaamisen tunnistamisen periaatteena ovat opiskelijälähtöisyys, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvoisuus, yksilöllisyys, joustavuus ja taloudellisuus.

Aiemmin hankittu osaaminen voi kattaa koko tutkinnon osan tai vain osia siitä. Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa kaikkiin tutkinnon osiin eikä määrällä ole ylärajaa. Opiskelijan tulee esittää arvioinnin edellyttämää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Jos tunnustettavasta osaamisesta ei ole arvosanaa tai jos vastaavuutta ei voida luotettavasti todeta, opiskelijalle järjestetään mahdollisuus näyttää osaaminen.

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa osa tutkinnostaan myös muissa oppilaitoksissa. Opiskelijalle tiedotetaan opintojen alussa ja niiden aikana näistä mahdollisuuksista.

Lukio-opintojen teknisen tunnustamisen tekee opinto-ohjaaja silloin kun koko lukion oppimäärä on suoritettu. Muun osaamisen tunnustamisen tekee aina ko. sisällön opettaja. Opettaja arvioi osaamisen ajantasaisuuden ja vastaavuuden vertaamalla sitä ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin. Opettajan arviointitehtävää ei voi delegoida muulle henkilöstölle, vaan opettaja/opettajat päättävät opintojen vastaavuudesta. Osaamisen ajantasaisuus voidaan tarvittaessa varmistaa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla, esimerkiksi työtodistusten, haastattelun tai ammattiosaamisen näytön avulla. Jos opiskelija osoittaa osaamistaan ammattialansa kilpailujen karsinnoissa ja kilpailussa, erillistä näyttöä ei tarvita.

Opiskelijan osaamisen tunnustamista haetaan lomakkeella, joka toimitetaan liitteineen ryhmänohjaajalle /opinto-ohjaajalle, joka ohjaa opiskelijaa. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessista löytyy tarkemmat ohjeet Fronterista.

6 OPISKELIJAN OHJAUS- JA TUKIPALVELUT

6.1 Ohjaus- ja tukitoiminnan tavoitteet ja järjestäminen

Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa kokonaisvaltaisesti opintojen eri vaiheissa. Jokaisella opiskelijalla on oikeus saada hänen tarpeisiinsa perustuvaa henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta. Opiskelijalla on myös oikeus saada opiskelussa tai elämäntilanteiden muutoksissa tarvitsemiaan tukipalveluita. Ohjaus- ja tukitoimien järjestämisessä noudatetaan henkilökohtaista toimintamallia. Sen mukaan jokaisella opiskelijalla on henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja hän saa henkilökohtaista ohjausta. Jokaisella ryhmällä on ryhmänohjaaja, joka lähiohjaajana ohjaa, tukee ja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opiskelua.

Opiskelun alkuvaiheessa opiskelija tarvitsee ohjausta opintoihin, oppilaitokseen ja tulevaan ammattialaan orientoitumisessa. Opiskelun edetessä korostuvat ammatillisen kasvun ja vastuullisuuden ohjaaminen. Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt ovat myös tärkeitä vaiheita ammatillisessa kehittämisessä ja vaativat ohjausta ja tukea. Opiskelun päättövaiheessa ohjauksessa korostuvat työnhaku, jatko-opinnot ja yleensä tulevaisuuden suunnittelu.

Variassa ammatillisen perustutkinto-opiskelijan ohjaukseen ja tukemiseen osallistuu koko Varian henkilökunta. Kaikki ohjaukseen osallistuvat antavat opiskelijalle tietoa suoritettavista tutkinnoista, opintojen rakenteesta ja sisällöstä, osaamisen tunnustamisesta ja arvioinnista sekä opinnoista, joita he voivat valita oman oppilaitoksen ulkopuolelta. Nuorille järjestettävässä koulutuksessa ohjaus sisältää myös yhteistyötä kotien kanssa. Oppilaitoksen ulkopuolista yhteistyötä tehdään mm. sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen, työvoimahallinnon ja Kelan kanssa.

Periaatteena on, että mitä vaativampaa ohjausta opiskelija tarvitsee, sitä pidemmälle erikoistunutta ohjaushenkilöstöä käytetään. Variassa opinto-ohjaajat suunnittelevat, kehittävät ja koordinoivat oppilaitoksen ohjaustoimintaa. Opinto-ohjaajat ja opettajat tekevät yhteistyötä peruskoulujen kanssa ja tiedottavat ammatillisesta koulutuksesta ja sen vaatimuksista.

Aikuisten näyttötutkintoihin valmistavassa koulutuksessa ohjauksen pääpaino on henkilökohtaisen ammatillisen kehittymissuunnitelman laatimisessa, sen toteuttamisen ohjaamisessa ja valvonnassa. Opintojen etenemistä seurataan ja mahdollisia tukitoimia suunnitellaan mm. aikuiskoulutustimeissä ja ryhmäkohtaisissa palaverissa. Opiskelijoiden tukipalveluiden tarve selvitetään koulutuksen hakeutumisvaiheessa. Aikuisopiskelijoille järjestetään tarvittaessa myös tukiopestusta, oppimiseen liittyvien ongelmien selvittämistä sekä elämäntilanteeseen ja urasuunnitteluun liittyvää henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Varian ammatillisen peruskoulutuksen ohjaussuunnitelmassa kuvataan tarkemmin opiskelijan ohjauksen sisältö, tehtävät ja työnjako.

6.2 Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoolltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä.

Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa Varian toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja kuten opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoolto.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Vantaalla toisen asteen koulutuksen yhteistä opiskeluhuollon ohjausryhmää johtaa nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja.

Varian opiskeluhoitoryhmä

Variassa toimii yksi säännöllisesti kokoontuva monialainen opiskeluhoitoryhmä (Varian yhteistoimintaryhmä), jonka asettaa nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja. Sen tehtävänä on vastata Varian opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisöllinen opiskeluhoito, kuten opiskelu ympäristön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa Varian rehtori.

Asiantuntijaryhmät

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu Varian opiskeluhoitosuunnitelma. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakeja sekä opetussuunnitelman perusteita vastaavaksi laadittu Varian opiskeluhoitosuunnitelma linjaa ja ohjaa opiskeluhoitotyötä. Opiskeluhoitosuunnitelma toimii Varian toimipisteiden yhteisenä suunnitelmana. Siinä on kuvattu opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon palvelut, periaatteet ja toimintatavat. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa sekä määritelty toimenpiteet kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi. Lisäksi siinä on määritelty menettelytavat suunnitelman toteutumisen seuraamiseksi.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa yhteisölliseen opiskeluhoitoon kuuluvia linjauksia ovat opiskeluhoitoryhmän toiminnan periaatteet, yhteistyö ja toimet opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi, eri hallintokuntien yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi ja opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin sekä opiskeluyhteisöjen turvallisuuden edistämiseen liittyvät toimet. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi suunnitelmassa on kuvattu yhteiset periaatteet asiantuntijaryhmien kokoamiseksi. Muita yhteisesti linjattuja asioita ovat opiskeluhoitotyötä tekevien tehtävät ja keskinäinen työnjako, kirjaamiseen liittyvät käytänteet, yhteistyö huoltajien kanssa ottaen huomioon alaikäiset ja täysi-ikäiset opiskelijat, opiskelijalle tarjottava tuki ja ohjaus opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa.

Opetusaloilla pidetään opintojen edistymisen seurantakokouksia jaksojen arviointien jälkeen. Näiden kokousten järjestäminen ja koollekutsuminen on opinto-ohjaajan vastuulla. Kokoukseen osallistuvat opinto-ohjaajan lisäksi erityisopetuksen vastuuopettaja ja kukin ryhmäohjaaja vuorollaan oman ryhmänsä osalta. Ryhmäohjaajan tehtävänä on seurata ryhmänsä opiskelijoiden opintojen edistymistä ja tuoda seurantalaverissa opinto-ohjaajalle ja erityisopetuksen vastuuopettajalle jo varhaisessa vaiheessa tiedoksi ne opiskelijat, joiden opiskelu ei mahdollisesti etene suunnitelman mukaan. Palaverissa sovitaan siitä, kuka selvittelee tilannetta opiskelijan kanssa ja miten opiskelijaa autetaan ja tuetaan jatkossa.

Varialla on erillinen kriisisuunnitelma ja toimintaohjeet työrauhaongelmien, onnettomuuksien ym. odottamattomien tapahtumien varalta.

6.3 Erityisopetuksen järjestäminen

Variassa tuetaan erityisopetuksella niitä opiskelijoita, jotka eivät voi tavanomaisen opetuksen keinoin edetä opinnoissaan. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen, jotta hän voi työllistyä.

Ammatillisessa erityisopetuksessa opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä tuetaan ja edistetään opiskelijan yksilöllisten tarpeiden mukaisilla tuki- ja ohjaustoimilla, monipuolisilla ja vaihtelevilla oppimisen ja osaamisen arviointimenetelmillä sekä muilla toimintatavoilla ja erityisjärjestelyillä, jotka edistävät opiskelijan opintojen onnistumista.

Varian erityisopetuksessa noudatetaan pääsääntöisesti integraatioperiaatetta, jossa tukea tarvitsevien opetus järjestetään ensisijaisesti tavallisissa ryhmissä muiden kanssa. Fyysisen integraation lisäksi tavoitteena on sosiaalinen ja yhteiskunnallinen integraatio. Osa erityisopetuksesta järjestetään pienryhmäopetuksena. Opetuksen tukena on vaihtelevia /erilaisia opetusjärjestelyjä.

Erityisopetuksen toteuttamiseen osallistuu koko henkilöstö. On tärkeää, että eri osapuolet tekevät yhteistyötä ja tukevat toistensa työtä. Yhteistyön avulla pystytään ottamaan opiskelijan yksilöllisyys ja hänen elämäntilanteensa entistä enemmän huomioon. Työn- ja vastuunjaon avulla jokainen tietää oman vastuunsa sekä toistensa vastualueet opiskelijan ohjauksessa ja tukemisessa.

Erityisopetuksen tarve selvitetään kaikilla opiskelijoilla opintojen alkuvaiheessa ja tarvittaessa opintojen edetessä. Opiskelijan erityisopiskelijaksi määrittelyn edellytyksenä on se, ettei opetuksessa tarvittavaa tukea voida järjestää esimerkiksi tukiovetuksena.

Erityistä tukea tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmassa määritellään mm. yksilölliset oppimisen tavoitteet, tarvittavat tukitoimet ja mahdollinen mukauttamisen tarve (perusopetuksessa yksilöllistäminen). Suunnitelmaa seurataan ja tarkennetaan lukukausittain. Tarkemmat ohjeet erityisopetuksen toteuttamisesta löytyvät Varian oppimisen tuen suunnitelmasta.

7 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS (VALMA)

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus, VALMA, on tarkoitettu opiskelijoille, joiden perustiedot ja -taidot, oppimisvalmiudet tai valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymiseen vaativat kehittymistä. Lisäksi se on tarkoitettu opiskelijoille, joilla ei ole varmuutta ammatinvalinnastaan.

VALMA -koulutus on laajuudeltaan 60 osaamispistettä. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka voi sisältää opiskeluvalmiuksien vahvistamista, työssäoppimista ja oppisopimuskoulutukseen valmentautumista, arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistamista, ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai osa-alueita sekä vapaasti valittavia koulutuksen osia. Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen voi sisältää myös perusopetuksen päättöarviointien korotuksia. Tarvittaessa opiskelijalle laaditaan lisäksi henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Tavoitteena on, että VALMA -koulutuksen jälkeen jokaisella opiskelijalla on sekä suunnitelma jatko-opinnoista että valmiudet aloittaa ne. Myös kesken VALMA - koulutuksen on mahdollista siirtyä opiskelemaan ammatilliseen peruskoulutukseen, mikäli opiskelijalla on siihen riittävät valmiudet.

Variassa VALMA -koulutukselle on erillinen opetussuunnitelma. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota koulutustakuun toteutumiseen ja opiskelijoiden mahdollisuuteen tutustua eri alojen tarjoamiin työtehtäviin sekä niissä vaadittavaan osaamiseen. Lisäksi siinä otetaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset opiskelu- ja elämänhallintataitojen kehittymistarpeet.

8 MAAHANMUUTTAJIEN OPETUS

Maahanmuuttajien opetusjärjestelyt koskevat niitä opiskelijoita, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Opetusjärjestelyt perustuvat maahanmuuttajia koskevaan lainsäädäntöön, opetushallituksen määräyksiin ja ohjeisiin sekä Vantaan kaupungin hyväksymään kotouttamisohjelmaan.

Kielikoe

Kielikoe järjestetään niille maahanmuuttajataustaisille henkilöille, jotka eivät täytä opiskelijaksi ottamisen asetuksessa (4/2013) vaadittavia kriteereitä. Kielikoe on Opetushallituksen laatima, valtakunnallinen koe, joka järjestetään kaikkialla samanaikaisesti. Opetushallitus määrää kielikokeen ajankohdan.

Suomi toisena kielenä -opetus

Maahanmuuttajien suomen kielen hallinta ja oman äidinkielen taito vaihtelevat, minkä vuoksi etenkin kielten opinnoissa voidaan käyttää erityisiä opetusjärjestelyjä. Opiskelija, jonka äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi, voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen opinnoista, jos hän ei aikaisemmin ole opiskellut tätä ainetta.

Suomi toisena kielenä -opetuksen järjestäminen on maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle ensiarvoisen tärkeää. Variassa opiskelija voi joustavasti yhdistää ja jakaa kaikki äidinkielen ja toisen kotimaisen kielen opinnot suomi toisena kielenä -opintoihin, oman äidinkielen opintoihin ja toisen kotimaisen kielen opintoihin. Jos suomi ei ole opiskelijan äidinkieli, hänen suomen kielen opintojaan on arvioitava suomi toisena kielenä -tavoitteiden mukaisesti myös siinä tapauksessa, että hänelle ei ole erikseen järjestetty suomi toisena kielenä -opetusta. Kuitenkin opiskelija voidaan arvioida äidinkielen (suomi/ruotsi) tavoitteiden mukaan, jos hänen suomen kielen taitonsa arvioidaan olevan äidinkielen tasoinen. Oman äidinkielen opetuksen maahanmuuttajataustainen opiskelija voi halutessaan valita esimerkiksi aikuislukioista tai Vantaan Aikuisopistosta.

9 OPISKELIJAN ARVIOINTI

Arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan opiskelua sekä itsearvioinnin kehittymistä ja motivoidaan opiskelijaa tavoitteiden saavuttamiseen ja tuetaan opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä kasvua ammatti-ihmisenä. Arviointi tuottaa tietoa myös opiskelijan osaamisesta hänelle itselleen, opettajille ja työnantajille sekä jatko-opintoihin pyrkimistä varten.

Opiskelijoille ja arviointiin osallistuville tiedotetaan arvioinnin periaatteista ja niiden soveltamisesta opintojen alussa. Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon opiskelijan mahdolliset lukemis- ja kirjoitusvaikeudet niin, että hänellä on mahdollisuus osoittaa osaamisensa muutenkin kuin kirjallisesti. Muun kuin ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskevan lain mukaisessa koulutuksessa opiskelijan arvioinnissa noudatetaan ko. koulutusta koskevan viranomaisen määräyksiä.

9.1 Opiskelijan arviointi ammatillisessa peruskoulutuksessa

Opiskelijan arviointi on kriteeriperustaista ja se kohdistuu oppimiseen ja osaamiseen. Opiskelijan oppimista ja osaamista verrataan aina joko ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin tai yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden pohjalta laadittuihin arviointikriteereihin.

Opiskelijoiden oppimista ja osaamista arvioidaan koko koulutuksen ajan. Opiskelija arvioi oppimistaan myös itse tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten, osaamistavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoitteena on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Opiskelijan oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Palautteella tuetaan ja ohjataan opiskelijaa mahdollisimman hyviin suorituksiin tuomalla esille opiskelijan vahvuudet. Niiden avulla tuetaan ja motivoidaan opiskelijaa ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamisessa sekä kehitetään opiskelijan itsearviointitaitoja. Oppimisen arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset opiskelijan opetukseen ja oppimisen tukemiseen. Muutokset kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Osaamisen arviointi yhteisissä tutkinnon osissa

Osaamista arvioitaessa arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat tutkinnon perusteiden osaamistavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opiskelumenetelmiin ja tukevat opiskelijan oppimista. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamisensa monipuolisesti ja arvioida myös itse osaamistaan. Arviointiohje yhteisiä tutkinnon osia varten on Fronterissa.

Osaamisen arviointi ammatillisissa tutkinnon osissa

Ammatillisissa tutkinnon osissa opiskelijan ammattitaito arvioidaan tutkintojen perusteiden mukaan ammattiosaamisen näytöllä tai näytöillä. Näyttöjen suunnittelua ja toteuttamista varten koulutuksen järjestäjä on asettanut monialaisen toimielimen, johon kuuluu koulutuksenjärjestäjä, opettajia ja opiskelijoita sekä asianomaisten alojen työ- ja elinkeinoelämää edustavia jäseniä. Säädösten mukaan toimielin hyväksyy

koulutuksenjärjestäjän opetussuunnitelman osana olevat suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista, valvoo näyttötoimintaa sekä päättää ammattiosaamisen näyttöjen arvioijista. Lisäksi toimielin käsittelee opiskelijan arviointia koskevat oikaisuvaatimukset.

Vantaan ammattiopisto Variassa järjestetään ammattiosaamisen näyttöjä työpaikoilla, oppilaitoksen tiloissa ja oppilaitoksen työmailla. Näytöt suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan oppilaitoksen ja työpaikkojen yhteistyönä. Menettelyt ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista kuvataan näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmassa. Arviointiohjeet ammatillisia tutkinnon osia varten löytyvät Fronterista.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osaamisen arviointi toteutetaan ensisijaisesti tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli opiskelija ei yllä tutkinnon perusteiden tyydyttävän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen, opiskelijan arviointi voidaan mukauttaa, ellei säädöksissä ole estettä. Tarkemmat ohjeet ja menettelytavat erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden arvioinnista ovat Varian oppimisen tuen suunnitelmassa.

9.2 Arvosanasta päättäminen

Ammatillista perustutkintoa suorittavalle opiskelijalle annetaan arvosana kaikista tutkinnon perusteiden mukaisista tutkinnonosista lukuun ottamatta vapaasti valittavien tutkinnon osien Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja ja Työkokemuksen kautta hankittuun osaamisen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia, jotka arvioidaan merkinnällä hyväksytty/hylätty. Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella.

Yhteisten tutkinnon osien arvosanaa määrittäessä ei opintosuorituksia tai niistä annettuja arvosanoja lasketa mekaanisesti yhteen, vaan arviointi on laadullista eli opiskelijan suorituksia verrataan osaamistavoitteisiin ja niiden arviointikriteereihin ja huomioidaan eri osa-alueiden laajuus ja merkittävyys koko tutkinnon osassa.

Arvosana annetaan asteikolla tyydyttävä 1 – kiitettävä 3. Arvosanan määräytyminen kuvataan jokaisen tutkinnon osan opetussuunnitelmassa. Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelijan osaamisen arvioinnista päättää arvioitavien sisältöjen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista päättävät toimielimen määräämät opettajat ja työelämän edustajat yhdessä tai erikseen. Ammattiosaamisen näyttöjen arvosana päätetään aina arviointikeskustelussa, johon osallistuu opettaja ja toimielimen päätösten mukaisesti opiskelija ja työelämän edustajat. Opettaja vastaa arviointikeskustelun toteuttamisesta, siinä esiin tulleiden asioiden dokumentoinnista ja arvosanan määrittämisestä toimielimen hyväksymän näyttösuunnitelman mukaisesti.

Näyttöjen arvioinnissa käytettävän arviointimateriaalin keräämiseen ja dokumentointiin osallistuvat opiskelijat, opettajat ja työelämän edustajat toimielimen päätösten mukaan. Ammattiosaamisen näytön arvioinnin perustelut on aina kirjattava. Tutkinnonosan lopullisen arvosanan päättää tutkinnonosasta vastaava opettaja tai opettajat.

9.3 Arvioinnin oikaisu ja opintosuoritusten uusiminen

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta osaamisen arvioinnissa. Osaamisen arviointiin tyytymätön opiskelija voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua rehtorilta tai arvioinnin suorittaneelta opettajalta taikka muulta arvioinnista päätöksen tehneeltä henkilöltä. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvioinnin tulokset sekä arviointiperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa. Oppisopimuskoulutuksessa pyyntö tehdään työpaikalla tapahtuvan koulutuksen arvioinnista työnantajalle (L 601/2005).

Vantaan ammattiopisto Variassa ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoiden osaamisen arvioinnin oikaisua haetaan suullisesti tai kirjallisesti arvioinnin tehneeltä henkilöltä tai rehtorilta 14 päivän kuluessa arviointitiedon saamisesta. Mikäli opiskelija on tyytymätön saamaansa päätökseen, voi hän hakea kirjallisesti arvioinnin oikaisua toimielimeltä 14 päivän kuluessa aikaisemman päätöksen tietoon saattamisesta.

Arvioinnin oikaisupyyntöjen käsittelyssä esittelijänä on rehtori tai opetuslajohtaja riippuen siitä, kumpi on osallistunut aikaisempaan päätökseen, johon toimielimelle oikaisupyynnön tehnyt opiskelija on ollut tyytymätön. Toimielin voi edellyttää arvioinnin uusimista, mutta ei voi muuttaa arvosanoja tai muita arviointipäätöksiä.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelevilla opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa hylätyt opintosuoritukset kaksi kertaa. Hyväksytyn opintosuorituksen arvosanaa he voivat korottaa yhden kerran. Hyväksytyn opintosuorituksen arvosanan korottamiseksi opiskelija tekee arvosanan korottamispyynnön 14 päivän kuluessa arviointitiedon saamisesta. Arvosanan korottamismahdollisuus järjestetään pääsääntöisesti lukujärjestyksen mukaisesti.

9.4 Todistukset

Opiskelijalle, joka on suorittanut hyväksytysti ammatilliseen perustutkintoon kuuluvat tutkinnon osat, annetaan tutkintotodistus. Tutkintotodistuksen antaa oppilaitos. Se sisältää päättö- ja näyttötodistuksen. Lisäksi hänelle annetaan opintosuoritusote. Tutkintotodistuksen asiakirjamallissa ja sisällössä noudatetaan tutkinnon perusteita ja Opetushallituksen ohjeita.

Opiskelijalle annetaan todistus suoritetuista tutkinnon osista ja ammattiosaamisen näytöistä, jos hän eroaa kesken tutkinnon suorittamisen tai opiskelijan pyynnöstä myös opiskelun aikana. Todistuksen liitteeksi tulee opintosuoritusrekisterin ote, josta ilmenee opiskelijan suorittamat yhteisten tutkinnon osien pakolliset ja valinnaiset osa-alueet ja niiden osaamisen arviointi sekä muut tutkinnon osaa pienemmät kokonaisuudet. Lisäksi opintosuoritusrekisteriin kirjataan ne tutkinnon osat, joita opiskelija on opiskellut, mutta joista hän ei ole vielä saanut arvosanaa. Lisäksi kirjoitetaan kuvaus ammattipätevyydestä, joka hänellä on suoritettujen tutkinnonosien perusteella.

10 OPISKELIJAN OIKEUSTURVA JA OPPIMISYMPÄRISTÖN TURVALLISUUUS

Laki ammatillisesta koulutuksesta (L 951/2011) muuttui 1.1.2012. Lakimuutokset koskevat tutkintoja, joihin liittyy uhkia potilas- ja asiakasturvallisuuden, liikenneturvallisuuden, alaikäisten turvallisuuden sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuuden vaarantumisesta. Tavoitteena on pyrkimys varmistua, että opiskelija on terveydentilansa ja toimintakykynsä puolesta soveltuva alan opintoihin ja työelämään. Opetushallitus on antanut määräykset lain piirissä olevien tutkintokohtaisista opiskelijoiden terveydentilavaatimuksista. Varian toimintamalli terveydentilatietojen pyytämisestä sekä niitä käsittelevistä henkilöstöryhmistä on kuvattu erillisessä ohjeistuksessa.

10.1 Terveydentilavaatimuksista tiedottaminen

Variaan opiskelijoiksi hakeutuville ja heidän huoltajilleen tiedotetaan tutkintokohtaista terveydentilavaatimuksista Vantaan toisen asteen hakuoppaassa, Varian opiskelijan oppaassa ja nettisivuilla sekä oppilaitoksen avoimissa ovissa sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeiden yhteydessä. Perusopetuksen oppilaanohjaajia tiedotetaan mm. opinto-ohjaajien infotilaisuuksissa ja alueellisissa työkokouksissa. Lisäksi tiedotetaan toimintatavat opiskeluoikeuden peruuttamisen liittyen, mikäli hakija on salannut terveydentilaansa liittyviä tietoja. Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi myös olla aiempi opiskeluoikeuden peruuttamispäätös asetuksen mukaisissa tutkinnoissa.

Variassa opiskeluoikeuden peruuttamista koskevat ammatilliset perustutkinnot ja koulutusohjelmat ovat

- ☐ sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
- ☐ lentokoneasennuksen perustutkinto
- ☐ logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen ja lentoasemapaalvelujen koulutusohjelmat.

Myös ammatillisessa aikuiskoulutuksessa opiskeluoikeuden peruuttaminen koskee potilas-, asiakas- ja liikenne- sekä alaikäisten turvallisuuteen liittyviin tutkintoihin johtavia tutkintoja. Näitä ovat mm.

- ☐ lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto
- ☐ koulunkäynnin ja koululaisten aamu- ja iltapäiväohjauksen ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot
- ☐ perhepäivähoitajan ammattitutkinto
- ☐ ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto
- ☐ linja-autonkuljettajan ammattitutkinto
- ☐ yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto.

Kaikkien ko. lain piiriin kuuluvista koulutuksista vastaava esimies vastaa terveydentilavaatimusten tiedottamisesta.

10.2 Opiskeluun soveltumattomuus

Jos opiskelijalla on tai opintojen aikana ilmenee terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este asetuksen määrittelemissä tutkinnoissa, hänelle ja hänen huoltajalleen varataan mahdollisuus tulla kuulluksi. Opiskelijalta voidaan edellyttää terveydentilaa ja toimintakykyä koskeva selvitys. Toimintatavat ja -ohjeet on kuvattu Varian ohjeistuksissa. Jos opiskelijan terveydentilaan ja/tai toimintakykyyn liittyy rajoituksia ko. tutkinnoissa/koulutusohjelmissa/osaamisaloissa, hänen opiskeluoikeuttaan harkitaan tapauskohtaisesti. Samalla selvitetään, onko opiskelijalla edellytyksiä hakeutua muuhun koulutukseen.

10.3 Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen sekä opiskelusta pidättäminen

Opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta päättää aina koulutuksenjärjestäjän asettama opiskelijoiden oikeusturvatoimielin, jonka jäsenet edustavat koulutuksenjärjestäjää, opiskelijahuoltoa, opettajia, työelämää ja opiskelijoita. Toimielimen tehtävänä on opiskeluoikeuden peruuttamisen ja palauttamisen lisäksi opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta ja opiskelusta pidättämisestä päättäminen. Toimintamalli on kuvattu erillisessä ohjeistuksessa.

Opiskeluoikeus voidaan perua ko. lain piirissä olevissa tutkinnoissa/koulutusohjelmissa/osaamisaloilla, jos

- ☐ opiskelija on opinnoissaan toistuvasti tai vakavasti vaarantanut toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden ja näin osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa
- ☐ on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään täytä säädettyjä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä
- ☐ opiskelija on hakuvaiheessa salannut tiedon aiemmasta peruuttamispäätöksestä
- ☐ opiskelija on tuomittu rangaistukseen sukupuolisiveellisyttä loukkaavasta teosta, seksuaalirikoksesta, törkeästä henkeen tai terveyteen kohdistuneesta rikoksesta taikka vähäistä vakavammasta huumausainerikoksesta ja jos peruuttaminen on tarpeen alaikäisten suojelemiseksi (koskee opintoja, joissa olennaisesti edellytetään alaikäisten parissa työskentelyä).

Ennen opiskeluoikeuden peruuttamista varataan aika opiskelijan ja hänen huoltajansa kuulemiseen ja selvitetään yhdessä opiskelijan kanssa tämän mahdollisuus hakeutua muuhun koulutukseen. Opiskelija voidaan hänen suostumuksellaan ottaa koulutuksenjärjestäjän sellaiseen muuhun koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää.

Opiskelijan määräaikainen erottaminen voi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 35 §:n sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n viittaussäännöksen mukaan tulla kurinpitokeinona kyseeseen tilanteissa, joissa opiskelijan teko tai laiminlyönti on vakava, tai jos hän kirjallisen varoituksen saatuaan jatkaa samankaltaista käyttäytymistä.

Opiskelijan opiskelusta pidättäminen on mahdollista silloin, jos opiskelija kieltäytyy opiskeluoikeuden peruuttamista koskevien edellytysten arvioimista varten tarvittavista terveydentilaa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista tai jos hän kieltäytyy laissa vaaditusta rikosrekisteriotteen esittämisestä opiskeluoikeuden peruuttamista koskevassa asiassa.

Muutoksenhausta tiedotetaan opiskelijalle ja hänen huoltajilleen kirjallisesti päätöksenteon yhteydessä. Ohjeet sisältävät muutoksenhakuajan ja muutoksenhakuosoitteen.

10.4 Rikostaustaote

Rikostaustaote pyydetään nähtäväksi opiskelijoilta, joiden opintoihin tai työssäoppimiseen kuuluu olennaisesti lasten ja nuorten parissa työskentelyä. Asiasta tiedotetaan Vantaan toisen asteen hakuoppaassa, oppilaitoksen avoimissa ovissa, Varian opiskelijan oppaassa ja nettisivuilla sekä opintojen alkaessa. Toimintamalli on kuvattu erillisessä ohjeistuksessa.

10.5 Huumausainetestaus

Huumausainetestauksen periaatteista ja kurinpitotoimenpiteistä tiedotetaan aloittaville opiskelijoille ja heidän huoltajilleen opiskelijan oppaassa ja erilaisissa infoissa, kuten esimerkiksi kotiväenilloissa. Toimintatavat ja -ohjeet on kirjattu Varian päihdetyön toimintaohjeeseen.

10.6 Kurinpito

Varian järjestyssäännöt on laadittu lain ammatillisesta koulutuksesta 630/1998 ja 631/1998 ja muutosten 479/2003 A811/1998 sekä mm. tupakkalain 698/2010, L951/ 2011 34 a, 35 ja 35 a mukaisesti. Niissä asioissa, joista ei

järjestyssäännöissä erikseen mainita, noudatetaan lakeja ja asetuksia sekä oppilaitoksen ohjeita ja sääntöjä. Järjestyssääntöihin perehdytään opintojen alkaessa yhdessä ryhmänohjaajan kanssa. Variassa on suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

11 HENKILÖSTÖN AMMATTITAIIDON KEHITTÄMINEN

Henkilöstön osaamisen kehittämisen periaatteet on kirjattu henkilöstöstrategiaan. Koulutus- ja kehittämissuunnitelma tehdään henkilöstöryhmittäin ja niitä tarkennetaan vuosittain vastaamaan oppilaitoksen tarpeita ja linjauksia. Henkilöstön keskeisiä osaamisalueita ovat pedagoginen pätevyys, oman ammattialan sisällön hallinta ja erilaisten opiskelijoiden huomioiminen opetuksessa sekä tieto- ja viestintätekniikan hallinta. Vantaan kaupungin linjauksen mukaisesti jokainen henkilöstön jäsen käy vuosittain tulos- ja kehityskeskustelun esimiehensä kanssa.

Varian tulos- ja kehityskeskustelut voidaan käydä joko tiimikohtaisesti tai henkilökohtaisena keskusteluna. Kaikilla henkilöstöön kuuluvilla on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun esimiehensä kanssa. Kehityskeskusteluissa käsitellään työn tulokset, tulevat tehtävät ja tavoitteet sekä osaamis- ja kehittämistarpeet. Tiimikohtaisissa keskusteluissa osaamista tarkastellaan koko tiimin osaamisen näkökulmasta, jolloin pohditaan sitä, mitkä ovat tiimin keskeiset osaamisalueet, minkälaista osaamista tiimiin täytyy hankkia sekä sovitaan, miten osaamista kehitetään ja täydennetään kunkin tiimin jäsenen kohdalla. Kaikille työntekijöille laaditaan kehityssuunnitelma ja ryhmätasoinen koulutus- ja kehittämissuunnitelma.

Opettajien ja muun henkilöstön oman ammattialan osaamista kehitetään oppilaitoksen kehittämistavoitteiden mukaisesti työelämäjaksoilla ja osallistumalla erilaisiin projekteihin ja hankkeisiin. Niiden tavoitteena on ammatillisten opettajien työelämävalmiuksien ylläpitäminen ja kehittäminen tarpeita vastaavaksi. Oppilaitos tukee muodollisesti epäpätevien opettajien pedagogista kouluttautumista ja muiden opettajien täydennyskoulutusta työjärjestelyin, jotka mahdollistavat heidän osallistumisensa koulutukseen.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opetusryhmien heterogeenisuus edellyttää opettajilta kykyä ottaa huomioon opiskelijoiden erityisosaamisen alueet, oppimisvaikeudet ja opiskelijoiden erityisen tuen tarve. Opettajilta edellytetään myös kykyä tukea ja ohjata erityisen hyvin menestyviä opiskelijoita. Vantaan ammattiopisto Varia tukee ja kannustaa opettajia hakeutumaan erityisopettajakoulutukseen ja erityispedagogiikan jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Vantaan ammattiopiston Varian henkilöstöllä on vuosittain yhteisiä suunnittelu-/koulutuspäiviä, joiden teemat valitaan siten, että ne tukevat strategiassa määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi jokaisella opetuslalla on opetuslakohtaisia suunnittelu-/koulutuspäiviä. Opetushenkilöstöllä on lukuvuosittain yhteensä viisi suunnittelu-/koulutuspäivää. Henkilöstön yhteistoiminnan lisäämiseksi sekä tiimitoiminnan mahdollistamiseksi Variassa on sovittu yhteinen YT-aika.